

Теорія міжнародних відносин
Тема 7
Найважливіші питання сучасних
міжнародних відносин

Викладач:
Шевчук В.

9.04.2010 р.

Структура

- “Загроза світового тероризму” = невирішеність “єврейського питання”
- “Іранське питання”
- “Китайське питання”
 - Китай як Японія?
 - Що буде з Росією?
- Постачання енерго- та іншими ресурсами Західної Європи
 - Напрями розширення впливу – на Схід чи на Південь
- Місце України в геополітичних конфігураціях

H. Mackinder:

- Розвиток Європи є похідним від подій в Азії
 - Через степи вдиралися дикі орди
 - Росія “підхопила” азійський потяг до експансії
- Сухопутні країни традиційно конфліктують з морськими країнами

Сучасний контекст

- Зростає мілітарний потенціал Близького і Далекого Сходу
 - “Дуга нестабільності” – від Ізраїлю до Північної Кореї
- Стрімке збільшення населення
 - Нестача води
 - Урбанізація
- Глобальне потепління

Потенційні конфлікти

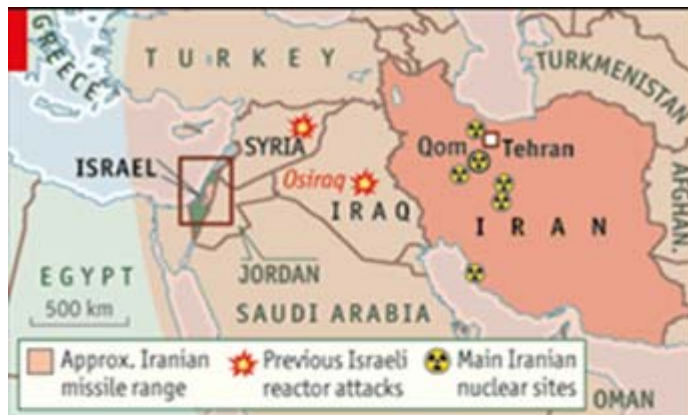
- Арабо-ізраїльський (геополітичний детермінізм)
- Індो-пакистанський
- Пакистано-іранський
- Ірано-арабський
- Саудо-єменський
- Індо-китайський
 - Непал
 - Строкатість обох країн
- Китайсько-в'єтнамський
- Японо-китайський

Арабо-ізраїльський конфлікт

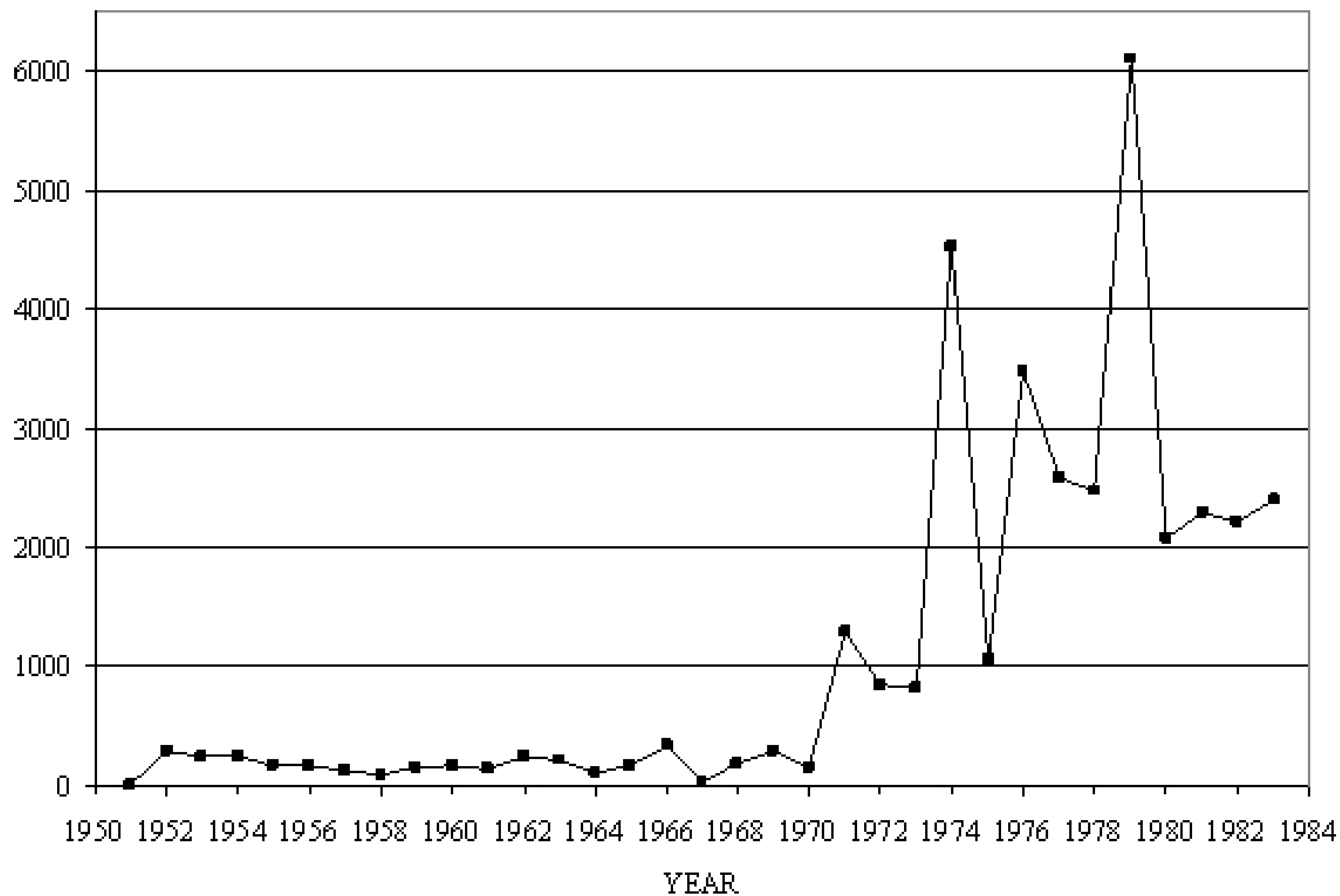

**БУДІВНИЦТВО «СТІНИ БЕЗПЕКИ» ВИКЛИКАЛО
ХВИЛЮ ПРОТЕСТІВ У РЕГІОНІ**

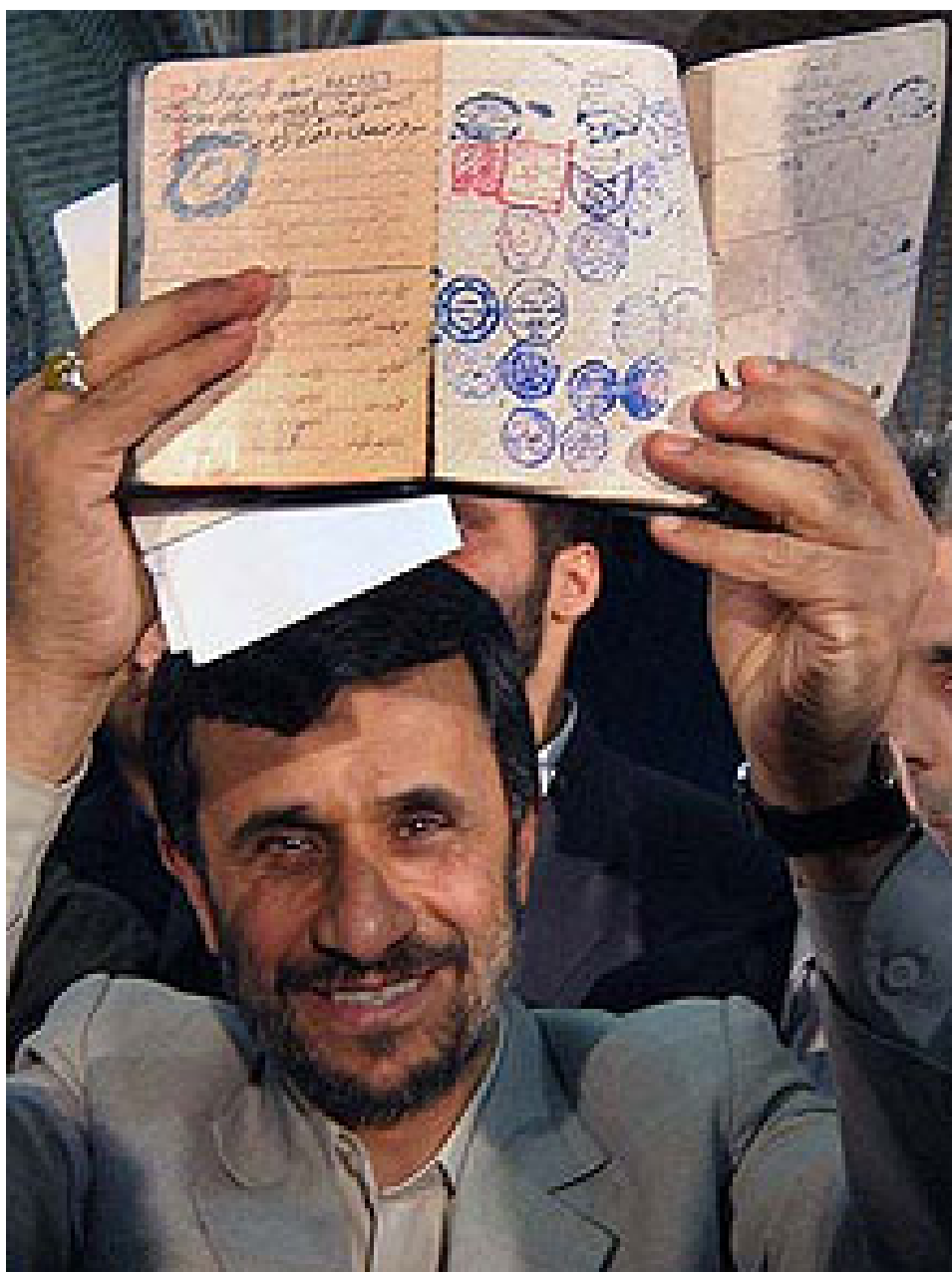

US AID TO ISRAEL (1982 DOLLARS, MILLION)

Сабурджан (Sabourjian),

“Наївний” погляд на Китай

- Агресивне придбання активів за кордоном
- Розширення політичного впливу
- Можливість нового “біполярного” світу: США-Китай

Поширені міфи про Китай та Південно-Східну Азію (Minxin Pei, *Foreign Policy*, 2009, p. 32-35)

- “Центр світової сили переміщується із Заходу на Схід”. **Не зовсім.**
- “Економічне зростання в Азії не стримати”. **Не покладатися на це.**
- “Азійський капіталізм виявляє більший динамізм”. **Навряд.**
- “Азія стане світовим технологічним лідером”. **Не при нашому поколінні.**
- Автократизм надає відчутні переваги. **Ні.**
- Китай домінуватиме в Азії. **Малоймовірно**

Майбутній Китай може стати нинішньою Японією через два-три десятиліття

- Старіння населення
- Зменшення заощаджень
- Недостатній внутрішній ринок
- “Втома” робочої сили

Позиції США як світового фінансового центру надалі міцні

- Немає іншої альтернативи
- Світовий “миротворець”
- Технологічно-мілітарне лідерство
- Домінування WASP

Об'єднана Європа

- Потрібен час на “поглинання” Східної та Південної Європи
- Важко виробити спільну позицію
- Все залежить від швидкості “германізації” європейської периферії
- Загроза №1: русофільство еліт

Місце України в геополітичних конфігураціях

- Зацікавленість “гравців” не втрачено
- “Інтерес” не варто експлуатувати
- Необхідна внутрішня консолідація
 - Зміни в економічній структурі
 - “Перезавантаження” політичної еліти
 - Модернізація народу

Модернізація народу

- Пропаганда “нордичних” цінностей
 - Заощадження
 - Дисципліна
 - Зневага до показного споживання
 - Повага до навколишнього середовища
- “Економізація” повсякденного стилю життя

Практичні кроки:

- “Ескадрони порядку”
- Громадські роботи
- Скасування всіх субсидій та пільгових цін
- Монетизація пільг для пенсіонерів
- Перепис інвалідів та ветеранів війни
- Підвищення пенсійного віку
- “Обвал” ринку нерухомості до цін здорового глузду (\$400-500 за кв. м)
 - Алжир, Туреччина

Чи можлива модернізація “із середини”? Ні.

- Народ слабкий організаційно і розпорошений ментально.
- Моральні цінності розмиті.

Потрібен режим “м’якого” зовнішнього управління

- Євроінтеграція

Хто здатен реалізувати?

- Церква? **Навряд.**
- Загальноукраїнська партія масового типу? **Ні.**
- Анти-олігархічна коаліція? **Ні.**
- “Сильний” лідер? **Цілком можливо.**

-
- Авторитаризм “сильного” лідера буде органічно обмежуватися його прозахідною політичною орієнтацією (або внаслідок внутрішніх переконань, або ще краще – під тиском “обставин”)

Найбільший недолік 2005-2009 рр.

- Нездатність подолати корупцію? Ні.
- Зниження життєвих стандартів? Ні.
- Політика стимулювання народжуваності? Ні.
- Урядовий хаос? Ні.
- Компрометація владної еліти за кордоном? Так.

Кандидати на “сильного” лідера

- “Українізований” В. Янукович
- “Оновлений” В. Ющенко
- “Прогресивний” А. Яценюк
- “Потрібний” В. Литвин
- Хтось із “українських Берлусконі”
 - Р. Ахметов
 - В. Ярославський
- “Самостійна” Ю. Тимошенко
- “Прозрілий” П. Лазаренко

“Другий ешелон” слабкий

Критерії “сильного” лідера:

- Довіра з боку світових еліт
- Повна незалежність від українських ділових еліт
- Бачення стратегічної перспективи
- Внутрішня самодисципліна
- Жорсткість
- Харизма

Чиї інтереси найбільше співпадають з українськими?

- Росія? **Не сьогодні.**
- Західна Європа? **Не зовсім.**
- Китай? **Навряд.**
- США? **Більш-менш.**

Чого очікувати Україні від Барака Обама?

<http://www.gazeta.lviv.ua/articles/2008/11/07/35786/>

- **Олег Соскін:** ... Єдине, що ми точно знаємо, – він представляє Чикаго, а це найбільший центр американської мафії.
- **Володимир Фесенко:** Між республіканцями та демократами стосовно України існує певний консенсус, пов'язаний з їхнім спільним розумінням національних інтересів США, розумінням цілей зовнішньої політики Штатів на Сході Європи, особливо на пострадянському просторі. Україна в кожному разі – що за Буша, що за Обама – залишиться пріоритетом американської зовнішньої політики в цьому регіоні.

“Українізований” В. Янукович

- “Невиїзний”
- Комплекс “Ірода Великого”

“Оновлений” В. Ющенко

Тарас Кузьо (11.11.2008 р.)

(<http://www.pravda.com.ua/news/2008/11/11/84257.htm>)

- В керівництві США дедалі поширюється відчуття втоми від президента Ющенка, чого не можна сказати власне про ставлення до самої України

Відносини зіпсувалися з двох причин:

- чехарда з п'яти урядів за чотири неповних роки при владі та трьох виборів підряд
- погіршення іміджу України та Ющенка могло б і не бути, якби у 2005 році він не відправив у відставку уряд Тимошенко та дав йому шанс завершити радикальні реформи упродовж цих чотирьох років. Україна вже була б набагато ближче до членства в НАТО та ЄС, а Ющенко без проблем йшов би до свого переобрання.

-
- Стівен Ларрабі (Rand Corporation): "Саме Ющенко був головним чинником гальмування руху України на Захід".
 - Посол однієї з західних країн неодноразово попереджав президента про вибір, який стоїть перед ним: між знищенням уряду Тимошенко і помаранчевої коаліції, що автоматично негативно позначилося б на русі України до НАТО, та збереженням уряду Тимошенко і, відповідно, збереженням перспектив приєднання до НАТО.
- "Ющенко зробив вибір на користь першого".

-
- Знищення президентом уряду Тимошенко у 2005 році, неприйняття її кандидатури у 2007 році та друга спроба знищення її уряду в 2008 році стали більш руйнівними чинниками для просування України до НАТО, ніж будь-які кроки Володимира Путіна.
 - Ющенко не сприймають в західних столицях через переважання його міркувань усунення Тимошенко, як суперника, над двома важливими національним інтересами:
 - 1) інтеграцією в НАТО та
 - 2) боротьбою з глобальною фінансовою кризою.

- Західні країни, які були найменш схильні підтримувати розширення НАТО та прийняття України, такі як Німеччина, Італія, Бельгія та Франція, поставили перед Ющенком дві умови.

1) він має зберігати в країні політичну стабільність

Державний міністр закордонних справ ФРН Гернот Ерлера:

"Чи багато користі з того, що ми будемо обговорювати різні фантазії на тему об'єднання чи проведення спільної безпекової політики з Україною, якщо сьогодні ми насправді маємо справу з питанням безпеки всередині самої України, якщо сьогодні внутрішньополітична ситуація в Україні є катастрофічною?".

2) зміна громадської думки про Альянс

Криза, як спосіб перемоги на виборах

Керівники західних компаній, включно з 15 інвестиційними банками, у жовтні 2008 р.

повторювали: їм не зрозуміла логіка дій президента, схожа на музичні вправи імператора на тлі палаючого Риму.

РНБОУ використовується президентом як "тіньовий уряд".

Серед керівників нинішній голова Ради НБУ Петро Порошенко, чия валютна політика призвела до імпортування інфляції, Анатолій Кінах, який пізніше перейшов на бік Партії регіонів, Іван Плющ, який першим з депутатів НУ-НС відмовився підписувати коаліційну угоду з БЮТ, та Раїса Богатирьова, яка була керівником фракції Партії регіонів.

The Financial Times назвала Яценюка "київським Обамою"

“Прозрілий” П. Лазаренко

- 28.09.2008 13:13 **Ганна Герман** ("Шустер Live") :
 - "Ви знаєте, мені дуже приємно, що Сполучені Штати весь час так турбуються справами в Україні... От тепер вони нам хочуть Лазаренка назад відправити – голого, босого і простоволосого. Сполучені Штати так люблять Україну. Хай вони нам віддадуть Лазаренкові гроші, а Лазаренка хай лишать собі, бо якщо хтось сподівається, що приїде Лазаренко, буде тут брудом поливати Юлію Тимошенко, то він дуже помиляється. Якщо Юлія Тимошенко дала собі раду з Лазаренком, коли він був багатий і сильний, то тепер, коли він бідний і слабкий, вона і подавно дасть собі з ним раду... Не колотіть воду в Україні ні з Москви, ні з Вашингтону."
- <http://www.unian.net/ukr/news/news-275435.html>

(ИА «Новый мост», Ирина Парсаданова) 13 октября, около 9.00 в центре Днепропетровска на ул. Харьковской, прогремел взрыв. В результате взрыва погиб известный бизнесмен Вячеслав Брагинский, проходивший мимо дома во время взрыва. Прокуратура возбудила уголовное дело, предварительная причина трагедии - сработавшее взрывное устройство.